سۆراپل شایقاستا قامال الپ، ەرلكپەن العا تارتتی

(باسی 1 ـ بەتتە)

جۆعمدالۆی كۆشتی، تارالۆ جلدامدىعی تەز، ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ قىيندىعی جوعاری توسىن تۆىلعان ىندەت الدىندا، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم مەن ۆكمەت توتەنشە جاپالی "ىندەتتی" جەڭۆ بورىشىن جانە جاۆاپكەرشىلىگىن ۆستىنە ارقالادی.

ـــ یدەیا مەن ارەكەتتی پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىڭ ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ جوىنىندەگی شەشىمدەرىمەن، ورنالاسترۆلارىمەن بىرلىككە كەلتىردی؛

ـــ حالىق بۆقاراسىنىڭ ەومرىنىڭ حاۆىپسىزدىگی مەن دەنساۆلعىن ماڭداي الدی ورىنعا قویدی؛

ـــ ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدی قازىرگی ەڭ ماڭىزدی، ەڭ كوكەي تەستی مىندەت ەتتی.

دەر كەزىندە، كەسكىن تۆرده "ۆاقىتشا كىدىرىس كىنوپكاسىن" باسىپ، ىندەتتىڭ تارالۆ، ەورشۆ جولىن ەڭ جوعاری شەكتە توستی.

اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم تۆراقتی كومیتەتىنىڭ (كەڭەیتىلگەن) ەماجلىسی سان مارتە اشىلدی، 10 رەتتەن استام بەینە ەكران ەماجلىسی اشىلدی، 20 رەتكە جۆىق ەجیی تەكسەرىپ ـ زەرتتەۆ جۆرگىزىلدی، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم مەن ۆكمەت پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىڭ شەشىمدەرىن، ورنالاسترۆلارىن باتىل دایەكتىلەندىرىپ، تیاناقتاندىرىپ، "ەتورت ەرتە بولۆدی" قاتاڭ تیاناقتاندىرۆدی، "ەتورت جاقتىڭ" جاۆاپكەرشىلىگىن كۆشەیتۆدی تالاپ ەتىپ، ەار ۆلت بۆقاراسىنىڭ ەومرىنىڭ حاۆىپسىزدىگی مەن دەنساۆلعىن باتىل قورعاۆدی قایتا ـ قایتا باسا دارپىتەدی!

ىندەت ورتتەي لاپىلداسا، اسكەري بۆیرىق تاۆداي سالماعىمەن بۆلتارتقىسز بولدی.

ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدەن قامال الۆدا جالپی حالىق ات سالىسقان ەبىر رەتكی شایقاس جەدەل باستالدی.

ىس ـ تۆتەكسىز بولعانىمەن، "شایقاس" مەن مۆندالایدی؛ زەڭبىرەك ەۆنی ەستىلمەگەنىمەن، "اتویلاعان داۆىس" قۆلاققا ۆرىلدی.

قۆتقارۆ ـ ەمدەۆ جاعدایی قالاي؟ ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ تیاناقتاندىرىلدی ما؟ "حابارلاندىرۆ جەبەرمەي، الدىن الا ەسكەرتپەي، مالىمەت تىڭداماي، جولسەرىك ەرتپەي، نەگىزگی ساتعا توتە باردی، جۆمىس ۆستىنە تىكە ەتۆستی"، اۆتونومیالی رایوندىق باسشىلارى سوڭعا دەیىن تۆبەگەیلی تىندىرىپ، تۆرعىندار رایونی، شوعىرلى مەدیتسینالىق باقلاۆ تۆیىندەرى، شیپاحانا سیاقتی جەرلەردی كوپ رەت جاسىرىن ارالاپ قۆزاۆ ـ جەتەكشىلىك ەتىپ، ناق مایداندا جۆمىس جۆرگىزىپ، ماسەلەلەردی شەشتی؛ اۆتونومیالی رایوندىق ولكە دارەجەلی باسشىلار الەۆمەتتىك اۆماقتاردا تۆرىپ، ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ شارالارىنىڭ تیاناقتانۆىن باقلاپ ـ جەتەكشىلىك ەتىپ، ەتۆرلی ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ شارالارىن شىن مانىندە ناقتی یگەردی، ەگجەي ـ تەگجەیلی یگەردی، تیاناقتاندىردی.

ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ قىزمەتی جوىندەگی 35 مایدان اقپار جاریالاۆ ەماجلىسی جۆرت كوڭىل ەبولپ وترعان ماسەلەلەرگە جاۆاپ قایتارىپ، كۆدەك ـ كۆماننان ارىلتىپ، بۆقارانی ىندەتكە بایپتىلىقپەن ماملە جاساۆعا، قورعانۆ قۆاتىن كۆشەیتۆگە، كوڭىل كۆیدی ورنىقتىرىپ، سەنىمدی بەكەمدەۆگە جەتەكتەدی.

حالقتی بارىنەن جوعاری قویدی، ەومردی بارىنەن جوعاری قویدی! حالقتی وزەك ەتۆ یدەیاسىن ىسكەرىلەي امالیاتتا ایگىلەۆ ەبزدىك وسی رەتكی ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدەن قامال الۆ شایقاسىمزعا قۆاتتی سەنىم اتاپ، كۆش ـ قۆات بەردی.

جوعاری ـ تومەن ەبىر نیەتتە بولعاندار جەڭەدی، ەل بىرلىگىنەن بەرىك قامال تۆرعىزعاندار ۆتادی. شي جینپیڭ جولداستی ۆیتقی ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتىنىڭ پارمەندی باسشىلىعىندا، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم مەن ۆكمەت عىلمي دالمە ـ ەدال شارا قولداندی، ەار ۆلت كادر ـ بۆقاراسی ەبىر نیەتپەن كۆش قوسىپ، ەوزارا قارایلاسىپ، قیىندىقتارعا بىرگە توتەپ بەرۆ بارىسىندا قایسارلىقپەن العا ىلگەرىلەپ، ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدەن قامال الۆ شایقاسىنىڭ جەڭىسىنە قول جەتكىزۆدىڭ ایىندی كۆش ـ قۆاتىن ۆیىستردی!

(2)

ادام ەۆشىن ەومىر ەڭ قىمباتتی. ىندەت الدىندا، حالقتىڭ ەومىری تایشان تاۆنىنان دا قادىرلی!

وزىندىك قۆن ەسەپتەلمەدی، بوداۆمەن ساناسادی. "ىندەتپەن" شایقاس بارىسىندا، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم مەن ۆكمەت باستان ـ ایاق حالىقتىڭ ەومىری مەن دەنساۆلعىن قامتاماسىز ەتۆدی ماڭىزدىسىنىڭ ساناپ، ەىس جۆزىندىك ارەكەتتەرىمەن "حالىق بارىنەن جوعاری، ەومىر بارىنەن جوعاری" دەگەن بىلىك جۆرگىزۆ ۆستانىمی مەن قۆن تالپىنىسىن امالیاتتا ایگىلەدی.

ەومردی بارىنەن جوعاری قویدی، بىردە ـ ەبىر جۆعمدالۆشىنى قاعىس قالدىرمادی ـــ

تەكسەرۆگە تیىستىلەرىن تۆگەلدەي تەكسەردی، تەكسەرىلۆدی قالایتىنداردی تۆگەلدەي تەكسەردی. "ەتورت ەرتە بولۆدی" قاتاڭ تیاناقتاندىرىپ، "ەرتە بایقاۆدی" شىن مانىندە ورىنداۆ ەۆشىن، 7 ـ ایدلك 17 ـ كۆننەن باستاپ، ەۆرەمجی قالاسی بۆكىل قالا كولەمىندە نۆكلەین قىشقىلىن تەگىن تەكسەرۆدی توپقا ەبولپ، ەتارتىپتی ورىسىتەتپ، تور جایۆ ۆلگىسىندە اداقتاپ تەكسەرۆ جۆرگىزدی.

بىرگە كەلگەن قىيندىقتی مىڭی بىرگە كوتەردی. نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆدىڭ زور قىسىمی الدىندا، حۆبەي، سىچۆان، جیاڭسۆ سیاقتی 12 تۆىسقان ولكە، قالانىڭ نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆ اترەتتەرى جابدىقتارىن الپ، سوناۆ شالعایدان كومەككە كەلدی، ەارقایسی ایماق، وبلىس، قالالاردىڭ نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆشی قىزمەتكەرلەرى شۆعىل كومەككە كەلدی. بۆل قالتقىسز، جان قیارلىقپەن ۆلەس قوسۆ، ەوزارا قارایلاسىپ جاۆاپكەرشىلىك ارقالاۆ، جۆڭحۆا ۆلتىنىڭ جان جۆیەسىنە تەرەڭ تامىر تارتقان تۆسقاندىق سۆیىسپەندىشىلىك.

ۆاقىتپەن جارىسىپ، كۆندی تۆنگە جالعادی. ەبىر ـ بىرلەگەن ۆلگی الۆ تۆیىندەری جەدەل قۆرىلدی، توپ ـ توپ نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆ ۆلگىسىن الۆشی قىزمەتكەرلەر ەوز ـ ەوز ورىنىنا جەدەل جایعاستی، ەبىر ـ بىرلەگەن نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆ تاجریبەحانالارىنىڭ شامداری سونبەدی... علمي ەبىر تۆتاس ورنالاسترۆدىڭ ارقاسىندا، ەۆرەمجی قالاسىنىڭ نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆ قۆاتی كۆننەن 800 مىڭ ادامعا (نۆسقا) جەدەل ارتتی، باسىم كوپ ساندی دیاگنوزی تۆراقتاندىرىلعان ناۆقاستار مەن اۆرۆ بەلگىسی جوق جۆعمدالۆشىلار تۆگەلدەي نۆكلەین قىشقىلىن تەكسەرۆ، اداقتاپ تەكسەرۆ بارىسىندا بایقالدی.

ەومردی بارىنەن جوعاری قویدی، بىردە ـ ەبىر ناۆقاستان ۆاز كەشپەدی ـــ

ىندەتكە قارسی اتتانۆ، بەینە شایقاس جۆرگىزۆ سیاقتی، ۆستەم مەعىم اسكەري كۆشتی نەگىزگی شایقاس مایداننا توپتاۆ قاجەت. رایونىمىز ناۆقاستاردی شوعىرلاندىرۆ، ماماندارىنىڭ شوعىرلاندىرۆ، بایلىق قاینارىن شوعىرلاندىرۆ، قۆتقارۆ ـ ەمدەۆدی شوعىرلاندىرۆ سىندی "ەتورتتی شوعىرلاندىرۆ" پرینسیپىنە تاباندی بولپ، اۆتونومیالی رایوندىق 6 ـ شیپاحانا نەگىزىندە، اۆتونومیالی رایون جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆی بوینشا ەمدەۆ قۆتقارۆ ـ ساۆىقتىرۆعا بەلگىلەگەن شیپاحانانى ۆیمداستىردی.

قۆرىشتاي اسكەري قوسىن بولماینشا، قاسارىسقان جاۆدی باعىندىرۆ قینعا سوعادی. ەملە كەت تىزگىن ۆشىمەن ەمدەۆ قۆتقارۆ ـ ساۆىقتىرۆ ماماندار گرۆپپاسىن جىبەردی، ۆحاندانى ىندەتكە قارسی اتتانۆدا كوپكە تانىس بولعان چیۆ حایبو، دۆ بین، جىڭ رۆیچیاڭ، كاڭ یان، سوندای ـ اق ىندەتكە قارسی اتتانۆدا تاجریبەسی مول 32 مامان قایتالاي سوعىس ساۆىنتارىن كىىپ، ۆرەمجىدەگی سالماقتی ناۆقاستاردی قۆتقارۆ ـ ەمدەۆدىڭ ەبىرىنشی شەبىنە كەلدی.

ەمۆبادا، شایقاس بولسا، شاقىرعان زاماتتا ـ اق دەرەۆ جەتۆ. رایونىمىزدانى 9 ایماق، وبلىس، قالادانى، اۆتونومیالی رایون دارەجەلی 15 ەمدەۆ قۆرىلىمىندانى 2023 اق قالاتتی جاۆىنگەرلەر ەش قایمىقپاستان جورىققا اتتانىپ، وتباسىنداعىلارمەن سۆىت قوشتاسىپ، اۆىر مىندەت ارقالاپ العا تارتتی.

جاڭ لیڭ مەن چىن جىڭۆىن ەرلی ـ زایىپتی ەكەۆی تىزىمدەلىپ، ىلگەرىندی ـ كەیىندی بەلگىلەگەن شیپاحاناعا كەلىپ، شیپاگەرلەردىڭ بورىشى مەن تاباندىلىعىن امالیاتتا ایگىلەدی؛ لیۆ یان مەن شی شیاۆحۆي ۆحانعا كومەكتەسۆگە بارعاننان باستاپ، ىلعي دا سالماقتی ناۆقاستاردی ەمدەۆ جوىنىندە شایقاسقا اتتانىپ، تاتۆ قۆربىلار قول ۆستاسىپ بىرگە كەلەدی؛ تاعی دا كوپتەگەن "90 ـ جىلدارداڭ تۆلەكتەری" دە الدىڭعی شەپتەگی تىرەكتی كۆشكە اینالپ، ەبىر ـ بىرلەگەن قارسی اتتانۆشىلاردىڭ بەینەسی سانسىز ادامدارداڭ كوڭىلىن تولقىتتی.

ولار اكە، شەشە، وتاعاسی، جۆبایی، ۆل، قىزدار، ەبراق، ىندەتتەن قۆتقارۆ ـ ەمدەۆدىڭ الدىڭعی شەبىندە ولاردىڭ ەمدەۆ قىزمەتكەرلەری دەگەن ەبىر عانا سالاۆاتی بولدی. ولار تۆادا قاھارمان بولپ تۆماعاندار، تەك تالعامنان تایسالماعاندار دەدی!

ەڭ ساپالی بایلىق قاینارى، ەڭ سایلاۆىت كۆش بەلگىلەگەن شیپاحاناعا توپتالدی، تىرشلىكتىڭ كۆشىن ۆیسا وتىرىپ توبەلەرىنە كوتەرىپ، ناۆقاستاردىڭ ەومىری، سالاماتتىلىعی ەۆشىن قۆاتتی دا پارمەندی تىرەك ازىرلەدی.

تىرشلىك حیكىمەتی كۆن سایىن تۆىلىپ تۆردی.

8 ـ ایدلك 5 ـ كۆنی ساعات نولدەن 30 مینۆت وتكەندە، ەبىر اۆىر ناۆقاستىڭ اۆرۆ جاعدایی استىنان اسقىندی. چیۆ حایبو، دۆ بین، جىڭ رۆیچیاڭ جانە اۆتونومیالی رایوننىڭ ەمدەۆ قۆتقارۆ ـ ساۆىقتىرۆ گرۆپپاسىندانى ماماندار ICU2 ناۆقاستار اۆماعىنا تىزگىن ۆشىمەن جەتتی. بۆلشىق ەتىن بوساتۆ، نەرۆ تىنىشتاندىرۆ، تۆتكىشە ساۆ، ورتالىق ۆەنا تۆتكىشەسىن جاساۆ... 50 مینۆتتىق ەولىم ـ ەومر ارپالىسی ارقىلی ناۆقاستی قاتەردەن اراشالاپ الدی.

4 كۆن بویی ەس ـ ەتۆسىز جاتقان، كەڭىر دەگىنە تۆتكىشە سالىنعان قاتەرلی ناۆقاس جوۆ مىرزا جەرگە ەتۆسپ جۆرە الاتىن بولعان شاعىندا اسەرلەنە بىلاي دەدی: "مەملەكەتتىڭ قۆدىرەتتی، ەمدەۆ تەحنیكاسىنىڭ وزىق بولۆىنىڭ ارقاسىندا ەومىرىم قۆتقارىلدی". جەڭىل ناۆقاستار اۆماعىندا عی لو حانىم جۆڭگو شیپاگەرلەر مەرەكەسی كۆنی ەمدەۆ قىزمەتكەرلەرىنە باس ەیپ قۆرمەت كورسەتىپ: "سەندەر ماعان قول ۆشىن بەرىپ، اۆرۆدىڭ بەتىن قایتارعان جاۆىنگەرسىڭدەر"، ـ دەدی. لیۆ اپاي شیپاحانادان شىققاندا لو چین شیپاگەردىڭ قولىن قىسپ تۆرىپ بىلاي دەدی: "ىندەتتىڭ ەرتەرەك ایاقتالۆىن ەۆمت ەتەمىن، سەندەر قورعانۆ ـ ساقتانۆ كیمىن شەشسەڭدەر، مەن سەندەردىڭ بەینەلەرىڭدی كورە الار ەدىم..." شىن جۆرەكتەن ایتىلعان وسی العىستار ەمدەۆ قىزمەتكەرلەرىنە دەگەن ەڭ جوعاری ماداق، ماراپات ەدی.

ەار جاقتىڭ كۆشىن كەڭ كولەمدە اتتانىسقا كەلتىرىپ، كۆش سالا ەرى ىستەردی تىندىرۆ ـــ بۆل جۆڭگو كومۆنیستىك پارتیاسىنىڭ باسشىلىعی مەن جۆڭگوشا سوتسیالیستىك ەتۆزىمىنىڭ ابزالدىعىنىڭ ارقاسی، سوندای ـ اق ەبزدىڭ ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدەن قامال الۆ شایقاسىندا جەڭىسكە قول جەتكىزۆىمىزدىڭ ەتۆبىرلی كەپىلی.

وسی رەتكی تاۆقىمەت كەزىندە شىنجیاڭدانى ەار ۆلت حالقى قیىن ـ قىستاۆ كەزدە جۆڭگو كومۆنیستىك پارتیاسىنىڭ باسشىلىعىنىڭ ەڭ ماڭىزدی كەپىل، ەڭ سەنىمدی سۆیەنىش ەكەنىن ەتىپتی دە تەرەڭ تانىپ جەتتی. "مەن جۆڭگو كومۆنیستىك پارتیاسىنىڭ باسشىلىعىن ماڭگی قولدایمىن"، ـ دەدی 92 جاستانى ەبىر ناۆقاس شیپاحانادان شققان شاعىندا جۆرەك تولی العسىپەن.

9 ـ ایدلك 7 ـ كۆنی جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆىنا شالدىعىپ، دیاگنوزی تۆراقتاندىرىلعان ەڭ سوڭعی 3 ناۆقاس ساۆىعىپ شیپاحانادان شقتی، اۆرۆ بەلگىسی جوق ەبىر جۆعمدالۆشی مەدیتسینالىق باقلاۆدان بوساتىلدی. وسی رەتكی ىندەتتە تۆتاس قۆتقارۆ ـ ەمدەۆ بارىسىندا بىردە ـ ەبىر ناۆقاس قایتىس بولمادی، بىردە ـ ەبىر ەمدەۆ قىزمەتكەری جۆعمدالمادی، ەسویتىپ، اق قالاتتی پەرىشتەلەر اسا تاماشا جەڭىستی ساندی مالىمەتتەرمەن قۆتقارۆ ـ ەمدەۆ قىزمەتىنە تابىستی تۆردە نۆكتە قویدی.

(3)

ۆیرۆسپەن كۆرەس تە ەبىر مایدان حالىق تۆرمىسىن قورعاۆ شایقاسی. حالىق تۆرمىسی ورنىقتی بولسا، ادام كوڭىلی ورنىقتی بولادی، قوعام دا ورنىقتی بولادی.

باس شۆجي شي جینپیڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەگەن: ىندەت تۆىلعاندا، حالىق تۆرمىسىن قامتاماسىز ەتۆ جانە جاقسارتۆ قىزمەتىن جاقسى ىستەۆگە ونان ارى ەمان بەرۆ كەرەك.

ىندەت كەزىندە، ۆرەمجىدەگی شاعىن اۆماقتارعا جابىق باسقارۆ جۆرگىزىلدی، میلليوندانعان قالا تۆرعىنىنىڭ كۆندەلىكتی تۆرمىسىن قامتاماسىز ەتۆدە سایىس اسا زور. ۆیرۆستىڭ تارالۆ جولىن باتىل ەۆزۆ، ىندەتتىڭ ورشۆىنەن قاتاڭ ساقتانۆ ـ مەن بىرگە، اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم مەن ۆكمەت حالقتی وزەك ەتكەن دامۆ یدەیاسىنا باستان ـ ایاق تاباندی بولپ، بۆقارانىڭ نەگىزگی تۆرمىسىنا مۆمكىندىكتىڭ بارىنشا كەپىلدىك ەتتی.

كوكونىس تولایىم ساتۆ بازارى، الەۆمەتتىك اۆماقتاعی كوكونىس، قوسىمشا ازىق ـ تۆلىكتی تىكە ساتۆ ورنی، زات اینالىم باقشاسی، سۆمەن قامداۆ، ەلەكترمەن قامداۆ كاسىپورىندارىنىڭ ەباری ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدی مىقتی یگەرۆ العی شارتىندا قالپتی جۆمىس جۆرگىزىپ، تۆرعىندارداڭ وتباسىندا سۆ توقتاماۆعا، ەلەكتر ۆزىلمەۆگە، حابار ـ بایلانىس ۆزىلمەۆگە، زاتتىق ماتەریالدارمەن قامداۆدىڭ ۆزىلمەۆىنە شىنایی كەپىلدىك ەتىپ، "استىق"، "كوجە قاتىق" قامتاماسىز ەتىلدی.

زاتتىق ماتەریالدارداى تاسمالداۆ جاسىل ارناسىن ىركىلىسىزدەندىردی، قامتاماسىز ەتۆ، قامداۆ كاسىپورىندار قوسىنىن قۆردی، زاپاستاعی ەتتی بەلگىلەنگەن ۆاقىتتا بوساتتی، شىنجیاڭنىڭ ەشی ـ سىرتىنان ۆرەمجىگە كەلگەن جۆمىسكەرلەرگە تۆرمىستىق قوسىمشا قاراجات تاراتتی... ەبىر قاتار ناقتی حالىق تۆرمىسىن قامتاماسىز ەتۆ شارالارى ەار ۆلت بۆقاراسىنىڭ جۆرەگىن مەیىرگە بولەپ، ولاردىڭ وتباسىندا الاڭسىز بولۆىنا، تۆرمىسىنىڭ جایلی بولۆىنا مۆمكىندىك جاسادی.

بۆقارا ەداری ـ دارمەك ساتىپ الا الدی ـــ ەۆرەمجی قالاسىندانى بەلگىلەنگەن بولشەك ساتۆ ەداری ـ دارمەك دۆكەندەرىنىڭ 90%ی قالىپتی تیجارات جۆرگىزدی، سوزىلمالی ناۆقاس بەلگىلەنگەن بولشەك ساتۆ ەداری ـ دارمەك دۆكەننەن 90ی كوبەیپ، الەۆمەتتىك اۆماق قىزمەتكەرلەری مەن ەرىكتىلەر ساتىپ الپ ۆیلەرىنە جەتكىزىپ بەردی.

ناۆقاستار ەمدەلە الدی ـــ ەۆرەمجی قالاسی قۆتقارۆ ـ ەمدەۆگە بەلگىلەنگەن 28 شیپاحانانى اشق جاریالاپ، جۆرەك ـ مي قان تامىر اۆرۆلاردىنا شالدىققاندار، جۆكتی ـ بوسانعان ایەلدەر، بالالار، وسپە اۆرۆلارىنا شالدىققاندار سیاقتی ناۆقاستاردی قالپتی قابىلداپ، ەمدەپ، قالا تۆرعىندارىن نەگىزگی ەدیتسینالىق قىزمەت وتەۆ قاجەتتى بار كۆشپەن قاناعاتتاندىردی.

قینىشلی بار بۆقارانىڭ تۆرمىسی ـــ حالىق ىستەرىن تولىق قامتاماسىز ەتتی، كوكونىس دورباسی جانە ەت، جۆمىرتقا، قۆس ەتی سیاقتی قوسىمشا ازىق ـ تۆلىكتەردی بەلگىلەنگەن ۆاقىتتا تاراتىپ، ولاردىڭ قىنىشلىق وتكەلىنەن وتۆىنە دەم بەردی.

....

ەۆرەمجی قالاسی تیانشان رایونی جۆڭحۆان جولی سولتۆستىك الەۆمەتتىك اۆماعىندا 2000نان استام تۆرعىن بار، زاتتىق ماتەریالدارداى جەتكىزىپ بەرۆدىڭ "ەڭ سوڭعی 100 مەترىن" اشۆ ەۆشىن، الەۆمەتتىك اۆماق قىزمەتكەرلەرى قاراستى اۆماقتاعی ەرەن بازارلاردان شاعىن قول ارباسىن سۆراپ اكەلىپ، جەتكىزىپ بەرۆ جىلدامدىعىن تەزدەتىپ، "قوس قولمەن ۆلگىرە الماۆ، قایتا ـ قایتا جۆگىرۆ" سیاقتی قیىن ماسەلەنى شەشتی.

سایباق رایونی ارتۆڭسۆن الەۆمەتتىك اۆماعىنىڭ تۆرعىنى ما شیاۆجۆان ۆیدە جالعىز قالادی، بوسانۆىنا تایاپ قالعاندىقتان، الەۆمەتتىك اۆماق قىزمەتكەرلەرى كۆنىنە 2 رەت تەلەفون بەرىپ، الدىن الا اۆتوكولىك دایىندایدی، كوپ جاق سایكەسۆ ارقىلی ونی قاراۆعا تۆىسىن اكەلىپ، ەسابىی امان ـ ەسەن دۆنیەگە كەلەدی.

شۆیموگۆۆ رایونی جۆڭتاي الەۆمەتتىك اۆماعىنىڭ تۆرعىنى سۆي یۆیلین ەڭ تومەنگی تۆرمىسی قامتاماسىز ەتىلەتىن وتباسی بولاتىن، ونىڭ ۆیىندەگی توڭازىنتقىش الەۆمەتتىك اۆماق اكەلپ بەرگەن قوي ەتىنە، جۆمىرتقاعا جانە كوكونىسكە تولدی.

ەۆرەمجی قالاسىندانى 49 مىڭ نەگىزگی ساتی قىزمەتكەرلەرى قىرۆار جاپالی دا تىڭعىلىقتی قىزمەت ىستەپ، ەاربىر ىسكە دەیىن كوڭىل ەبولپ، قامقورلىق جاساپ، پارتیانىڭ قامقورلىعی مەن مەیىرىن ەاربىر بۆقارانىڭ جۆرەگىنە جەتكىزىپ، ەار ۆلت بۆقاراسىنىڭ قیىندىقتی بىلەك بىرىكتىرە جەڭۆىنىڭ، ۆاقىتتىق قیىندىقتی شەشۆىنىڭ ایبىندی كۆشىن تاسقىنداتىپ، ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆدەن قامال الۆ شایقاسىنىڭ جەڭىسىنە قول جەتكىزۆگە بەرىك بۆقارالىق نەگىز قالادی.

ىندەت الدىندا، ىنتىماق دەگەنمىز كۆش. ەار ۆلت بۆقاراسی جالپی تۆلعانی تانىپ، كەلەلی جاعدایمەن ساناسىپ، شایقاسقا ىرقتىلىقپەن ات سالىستی. ىندەت كەزىندە، ۆرەمجی قالاسىندانى 210 مىڭ ەرىكتی الەۆمەتتىك اۆماقتا قىزمەت وتەدی. قورعانۆ كیمىن كیىپ، ەار كۆنی سان ـ ساناقسىز باسپالداقتی باسىپ، تۆرمىستىق قاجەتتی بۆیمدارىدی كوتەرىپ، ارقالاپ ەجۆرىپ تۆرعىنداردىڭ ۆینە جەتكىزدی، ەرىكتی چىن لۆدىڭ جەیدەسی ەار كۆنی قارا تەرگە مالشىندی؛ تۆرعىنداردى شیپاحاناعا جەتكىزۆ، ەداری ساتىپ الپ بەرۆ ەۆشىن، ەرىكتی ۆ یۆنشین ەار كۆنی قورعانۆ كیمىن كیىپ، قورعانۆ كوزىلدىرىگىن تاعىپ، ساقاداي سایلانىپ، ەارقایسی ەری شیپاحانا اراسىندا جۆگىردی. بىلەگىنە قاپتاعان بورتكەن شىداتپاي قىشتىسادا، تەك كەشتە ۆینە قایتقان كەزدە ەداری جاعاتىن دا، ەرتەسی شایقاسقا تاعی كىرىىسپ كەتەتىن...

تۆرعىندار وزدىكتەرىنەن ۆیدەن شقپاي، ىندەتتەن ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆگە بەلسەندی سایكەستی. ەار كۆنگی دەنە تەمپەراتۆراسىن ولشەتەتىن كەزدە، تۆرعىن جاڭ یمین الدىن الا ەسگىنىڭ كوزىندە توسپ تۆراتىن، "مەنىڭ قۆلاعىم جاقسی ەستىمەیدی، ولار ۆزاق توسپ قالماسىن دەیمىن"؛ ەار كۆنی قوقىسق تازالاعان كەزدە، تۆرعىن لي لان اس ۆیدەن شققان قوقىسق پەن تۆرمىستىق قوقىسقتاردى الدىن الا تۆرگە ایىرىپ دورباعا سالىپ، سىرتىن تاعی ەبىر دورباەمەن قاپىتایتىن، "ولارعا باس ارتىق اۆرەشىلىك تاۆپ بەرۆگە بولىمایدی"؛ تۆرعىن گىڭ لەي الەۆمەتتىك اۆماق ەۆنحات توبىنداعی "كوڭىل سەرگىتۆشی"، كىمنىڭ وتباسىندا كوڭىلسىز ىستەر بولسا ول بەلسەندی تۆرده كەڭەس بەرەتىن، "ۆیدەن شقپاۆدىڭ ەوزی ىندەتكە قارسی اتتانۆعا ۆلەس قوسۆ"...

كوپ بولپ كۆش سالسا ورىندالمایتىن ەىس جوق، جالپی جۆرت جۆملىسا جەڭىسكە جەتپەیتىن ەىس جوق. ەار ۆلت بۆقاراسی ىنتىماقتاسا كۆرەس جاساپ، ویدی ەبىر اراعا شوعىرلاندىرىپ، كۆشتی ەبىر اراعا جۆمساپ، ەڭ قاتاڭ ساقتانۆ ـ تىزگىندەۆ جۆیەسىن قۆرىپ، داۆىلدان كەیىنگی ەۆمت ۆشقىنىن لاۆلاتتی.

(4)

"باتىر مایداندا سىنالار، التىن وتتا شىڭالار". پارتیا ستیلی ـــ پارتیا وبرازی، ۆلكەن شایقاس، ۆلكەن سىناق ـــ پارتیالی كادرلاردىڭ ستیلىن تەكسەرەتىن سىنتاس.

"ەار دارەجەلی پارتیا ۆیىمدارىنىڭ جاۆىنگەر قامالدىق جانە قالىڭ پارتیالی كادرلاردىڭ اۆانگارد ۆلگىلىك رولىن تولىق ساۆلەلەندىرۆ"، "قىزمەت ستیلىن ۆزدىكسىز جاقسارتىپ، دۆرمەككە ىلەسۆەدەن، قاراپایىمداسترۆدان باتىل ساقتانۆ"... اۆتونومیالی رایوندىق پارتكوم پارتیالی كادرلاردىڭ اناعۆرلىم قاتاڭ، اناعۆرلىم ەگجەي ـ تەگجەیلی، اناعۆرلىم ناقتی قىزمەت ستیلی ارقىلی ۆلكەن شایقاستا اۆەلگی ماقساتتی، بورىشتی امالیاتتا ایگىلەپ، ۆلكەن سناقتا تولىمدی جاۆاپناما تاپسىرۆ كەرەكتىگىن قایتا ـ قایتا باسا دارپىتەدی.

سەڭدەي كەلگەن توسىن جاعدایعا، قاس قاقانشا دایىندىق كوردی. تۆتاس رایوندانی ەار دارەجەلی ەمدەۆ ورگاندارىنداعی 2415 نەگىزگی ساتی پارتیا ۆیىمی، 29 مىڭ 617 پارتیا مۆشەسی دەر كەزىندە وزدەرىن قالقان ەتپ، اجالعا اراشاشی، جارالعا مەدەت بەرۆدىڭ قۆرىش قورعانىن ورناتتی؛ ەۆرەمجی قالاسىندانى 9000نان ارتىق پارتیا ۆیىمدارى بۆیرىقتی ەستي سالا اتتانىسقا كەلدی، 140 مىڭنان ارتىق كومۆنیستىك پارتیا مۆشەسی ەبىرىنشی شەپكە جینالىپ، سىرتتان كىرۆدەن ساقتانۆ، ىشتە قایتا بەلەڭ بەرۆدەن ساقتانۆدىڭ قۆرىش قامالىن ورناتتی.

شەگىنۆگە جول جوق وسی سۆراپل شایقاسقا ەدوپ كەلگەندە، قایراتىمىز قایدان كەلدی؟

ـــ باستان ـ ایاق اۆەلگی ماقساتتی ۆىمتپاۆدی، بورىشتی ەستە بەرىك ساقتاۆدی پارتیا قۆرىلىسىن كۆشەیتۆدىڭ ماڭگىلىك تاقىرىبى ەتپ، قالىڭ پارتیالی كادرلار ۆیرەنۆ، وي جۆگىرتۆ، امالیاتتا ایگىلەۆ، ۆعنۆ بارىسىندا ەش نارسەدەن تایسالماىتىن رۆحانى ساۆت كیدی؛

وسی رەتكی، ەسوزسىز، جەڭىسكە جەتپەسە بولمایتىن جورىققا اتتانۆدا، سەنىمدی قالاي توپتادی؟

ـــ جاڭا داۆىردەگی پارتیانىڭ ۆیىمدىق لۆشیانىن جاپىاي دایەكتىلەندىرىپ، پارتیانىڭ ۆیىمدىق قۆرىلىسىن كۆشەیتتی. قالىڭ پارتیالی كادرلار تۆی ایقىن تۆرده ساياسیدی دارپىتەپ، "ەتورت تانمدی" شىنایی كۆشەیتىپ، "ەتورت سەنمدی" بەكەمدەپ، "ەكىنی قورعاۆدی" ورىنداپ، ەسوز جوق جەڭۆدىڭ بەرىك سەنمىن تۆلعالادی؛

وسی رەتكی ۆیرۆسپەن بولعان ولىسپەي بەرىسپەیتىن كۆرەس الدىندا، تاسقىنداعان ارىن قایدان كەلدی؟

ـــ نەگىزگی ساتىنىڭ نەگىزىن ۆزدىكسىز بەكەمدەپ، ەمورالدى دا دارىندى بولۆ، ەمورالدى الدىڭعی ورىنعا قویۆ، جارامدىلاردى قىزمەتكە قویۆعا تاباندی بولپ، ەبىر توپ ىستەۆدی قالایتىن، شىنایی ىستەیتىن، ەىس تىندىراتىن پارتیالی كادرلاردى نەگىزگی ساتی قوعامىن جونگە سالۆ، كەدەیلىكتەن ارىلتۆدان قامال الۆ سیاقتی ەارقایسی شایقاس شەبىندە سىنىنان ەوتپ، پارتیالىقتارىن شىڭدادی، ولار "ىندەتكە" قارسی اتتانۆدا ەی تىرەكتی كۆشكە اینالدی!

قاراڭىز! ولار جاۆىنگەر رەتىندە اجالعا اراشاشی، جارالعا مەدەت بەرۆدىڭ شەبىندە قایتا ـ قایتا اتویلاپ العا شعىپ، اككی ۆیرۆسپەن كۆرەس جاسادی ـــ

اۆتونومیالی رایون جاڭا تیپتی ایدارشا ۆیرۆس وكپە قابىنۆی بوینشا مەدیتسینالىق قۆتقارۆ ـ ەمدەۆگە بەلگىلەگەن شیپاحانا پارتیا ۆیىمدارىنىڭ جاۆىنگەر قامالدىق رولىن تولىق ساۆلەلەندىرىپ، 33 ۆاقىتشا پارتیا یاچەیكاسىن قۆردی. كۆنی ـ ەتۆنی تەكسەرۆ ەبولىمىنىڭ شامی تاڭ اتقانشا سونبەي، كلینیكالىق شیپاگەرلەردی ەڭ دالمە ـ ەدال تۆجىرىمەمەن قامداپ، ناۆقاستار ەۆشىن ەمدەۆدىڭ ەڭ جاقسی ۆاقتىن ۆتتی، پارتیا مۆشەسی لین جىچیاڭ قىزمەت ورىنىن ەبىر ایدان استام ۆاقىت تاپجىلماي، "تەكسەرۆشی پارتیا مۆشەسی اتویشىل اترەتىن" باستاپ، ەىس ارەكەتی ارقىلی اۆانگارد رولىن ایگىلەدی.

(جالعاسی 4 ـ بەتتە)